บทความวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง

The Relationship between Innovative Leadership, Readiness of Professional Nurses and Success in Nursing Administration of a University Hospital, the Lower Northern Region

วราพงษ์ ทาตุ้ย (Warapong Tatuy)*
จิรรัตน์ หรือตระกูล (Jirarat Ruetrakul)**
จรรจา สันตยากร (Chanjar Suntayakorn)***

Received: October 19, 2022
Revised: November 16, 2022
Accepted: December 15, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของพยาบาลวิชาชีพ ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพ สังกัดฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง ที่มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 1 ปี ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จำนวน 226 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน คือ ข้อมูลส่วนบุคคล ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของพยาบาลวิชาชีพ ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพ และความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล ตรวจสอบค่าความตรงของเนื้อหาของเครื่องมือได้เท่ากับ 0.89 0.93 และ 0.90 ตามลำดับ และมีค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ 0.98 0.95 และ 0.97 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

**Corresponding author: Jirarat Ruetrakul; E-mail : jiraratr@nu.ac.th

*นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทางการพยาบาล) มหาวิทยาลัยนเรศวร (Student, Master of Nursing Science Program in Nursing Administration, Naresuan University)

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (Assistant Professor, Faculty of Nursing, Naresuan University)

*** รองศาสตราจารย์ (Associate Professor)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของพยาบาลวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับสูง 2) ระดับความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง 3) ระดับความสำเร็จของการบริหารทางการพยาบาล โดยรวมอยู่ในระดับสูง 4) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .651$) และ 5) ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($r = .753$)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม/ ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพ/ ความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล

Abstract

This descriptive research aimed to investigate relationship among the innovative leadership of professional nurses, the readiness of professional nurses and the successful nursing administration in the university hospital, the lower northern region. The participants consisted of 226 professional nurses providing services to patients in the university hospital, the lower northern region and had working experiences in the unit at least one year. Questionnaires were used for data collection, consisted of four questionnaires: 1) demographic data, 2) the innovative leadership of professional nurses, 3) the readiness of professional nurses, and 4) the successful nursing administration. Questionnaires were tested for validity and reliability. The content validity of the questionnaires were 0.89, 0.93, 0.90 respectively. The Cronbach's Alpha reliability coefficients of the questionnaires were 0.98, 0.95, 0.97 respectively. Data were analyzed by descriptive statistics and Pearson's product moment correlation.

The research findings were as follows. 1) Professional nurses perceived the innovative leadership of the nurses at the high level. 2) Professional nurses perceived the readiness of the nurses at the high level. 3) Professional nurses perceived the successful nursing administration of the nurses at the high level. 4) The innovative leadership had a positively significant relationship with the successful nursing administration in the university hospital ($p < 0.01$). Finally, 5) The readiness of professional nurse had a positively significant relationship with the successful nursing administration in the university hospital ($p < 0.01$).

Keywords: The Innovative Leadership/ The Readiness of Professional Nurse/ The Successful Nursing Administration

ความเป็นมาของปัญหา

สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประเทศต่างๆ ในโลกต้องเผชิญกับการแข่งขันอย่างอิสระแบบไร้พรมแดนอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ องค์การจำเป็นต้องปรับตัวสู่การพัฒนาบนพื้นฐานของความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการนำประเทศให้เข้าสู่สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์การเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ทุกคนในองค์การตั้งแต่ระดับผู้บริหารสูงสุดจนถึงระดับปฏิบัติการถือเป็นหัวใจของการพัฒนาการบริหารงานที่สำคัญ (Khajhornnan, 2011) ซึ่งการบริหารทางการพยาบาล เป็นการดำเนินงานตามกระบวนการบริหาร โดยอาศัยปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นต่อการบริหาร เพื่อให้บุคลากรสามารถให้การพยาบาลที่มีคุณภาพและตามวัตถุประสงค์ขององค์การพยาบาล (Sriyanalak, 2002) ทั้งนี้ผู้บริหารทางการพยาบาลจะต้องเป็นผู้จัดการด้านทรัพยากร เป็นผู้ตัดสินใจและชี้นำผู้อื่นในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อความสำเร็จในการบรรลุพันธกิจขององค์การที่ต้องแข่งขันกันในด้านคุณภาพบริการสู่ความเป็นเลิศ มีความคุ้มค่าคุ้มทุนสอดคล้องกับความต้องการทางสุขภาพ สร้างความพึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการ เพื่อช่วงชิงพื้นที่ในใจของผู้ใช้บริการบทบาทหน้าที่จึงเปลี่ยนจากเดิมที่เป็นผู้ให้บริการมาเป็นผู้ส่งมอบบริการ โดยการควบคุมคุณภาพบริการ การประกันคุณภาพ การพัฒนาคุณภาพการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสากลที่ยอมรับได้ และผ่านการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล (Jirathamkun, 2016)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ความพร้อมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้คนทำงานประสบผลสำเร็จ บุคคลที่เป็นผู้นำนั้นต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมจึงจะดำเนินการบริหารจัดการองค์การไปสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารทางการพยาบาล จะต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการภายในองค์การ โดยการแสดงออกในการโน้มน้าว จูงใจ หรือการมีอิทธิพลในการนำผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานให้พัฒนาหรือสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการพยาบาล ส่งผลต่อการกระทำหรือพฤติกรรมและความรู้สึกของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานให้เกิดพฤติกรรมการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการพยาบาลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Wongkiatkajorn, 2010) ดังนั้นบุคลากรทางระบบสุขภาพจะต้องมีองค์ความรู้ร่วมกับมีบทบาททางด้านสุขภาพมากขึ้น จากเหตุการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ในปัจจุบันส่งผลกระทบอย่างมากกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ทั้งทางด้านสุขภาพ สังคม และด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้มวลมนุษยชาติต้องมีการปรับตัวยิ่งขึ้น (Maesinthee, 2020) การบริหารจัดการองค์การโดยใช้นวัตกรรมร่วมกับส่งเสริมความพร้อมของบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายใต้งบประมาณและทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด

การเป็นผู้นำด้านนวัตกรรมมีบทบาทสำคัญในการฝึกอบรมความเป็นผู้นำด้านนวัตกรรมให้เกิดขึ้นภายในองค์กร พร้อมกับการพัฒนาบุคลากรให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการสร้างนวัตกรรม และแรงบันดาลใจของบุคคลทั่วไป โดยผู้นำด้านนวัตกรรมสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ ด้านนวัตกรรมทำให้เป็นจริง (Gliddon & Rothwell, 2018) จากกระแสการตื่นตัวทางด้านนวัตกรรม ส่งผลให้ในองค์การต่างๆ ต้องมีผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (Garrett, 2014) ผู้นำด้านนวัตกรรมจะต้องสำรวจและประเมินบุคลากรภายในองค์การว่า มีความคิดสร้างสร้างสรรค์อยู่ในระดับใดเพื่อช่วยพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ของบุคลากรคนอื่นๆ (Oliver, 2015) การจัดการด้านความคิดสร้างสรรค์ของบุคลากรเพื่อให้เกิดนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ บุคลากรภายในองค์กรจะต้องมีความพร้อม และมีความกระตือรือร้นที่พร้อมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงด้วยความเต็มใจ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาวะทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม เพื่อให้กิจกรรมนั้นๆ ดำเนินการสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ (Chantangpon, 2016) โดยการเตรียมความพร้อมนั้นต้องมีการเตรียมตัวเองก่อนกระทำการหรือการทำงานที่จะทำหรืองานที่ได้รับมอบหมาย

ซึ่งเป็นการทำความเข้าใจในงานที่จะทำก่อนการศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับงานและหน่วยงานที่เข้าร่วมปฏิบัติในทุกๆ ด้าน รวมทั้งกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ถ้ามีการเตรียมการมีความเข้าใจกับระบบงานที่ดี ก็จะมีความพร้อมมาก (Maroengsit & Nopmanee, 2013)

จากเป้าประสงค์ความสำเร็จด้านการบริหารการพยาบาลตามมาตรฐาน โรงพยาบาลและบริการสุขภาพ พิจารณาจากผลการประเมินผลลัพธ์ด้านบริหารทางการพยาบาลจากรายงานประจำปี 2560 ถึง 2562 ขององค์การพยาบาล พบว่า ร้อยละผลลัพธ์ด้านบริหารทางการพยาบาลเท่ากับ 72.7 36.6 และ 50 ตามลำดับ จากเป้าหมายร้อยละ 80 สะท้อนคุณภาพด้านบริหารทางการพยาบาลยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เห็นได้จากตัวชี้วัดด้านการบริหารทางการพยาบาลมีค่าเฉลี่ยระดับพอใช้ แม้จะมีการนำกลยุทธ์ด้านการนิเทศกำกับติดตามผลการดำเนินการรวมถึงได้มีการจัดตั้งชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice) ในกลุ่มต่างๆ และการปรับด้านสวัสดิการให้กับบุคลากรทุกตำแหน่ง พบว่าผลการดำเนินการมีแนวโน้มที่ดีขึ้นแต่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ตัวบ่งชี้วัดด้านผลงานสิ่งประดิษฐ์งานสร้างสรรค์หรืองานวิจัยทางการพยาบาลที่ได้นำเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ผลลัพธ์อยู่ในระดับที่พอใช้ ทั้งนี้เกิดจากแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของบุคลากรภายในองค์การนั้นยังขาดความชัดเจน เนื่องมาจากพยาบาลวิชาชีพส่วนน้อยมีการใช้การจัดการเชิงนวัตกรรมหรือนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพในการบริหารทางการพยาบาล (Annual Report of Nursing Department Naresuan University Hospital, 2021) อีกทั้งสภาพการบริหารจัดการภายในหอผู้ป่วย ผู้บริหารทางการพยาบาลยังขาดการกระตุ้นและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมทางการพยาบาลและการบริหารจัดการทางการพยาบาลที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเองของบุคลากร ร่วมกับพยาบาลวิชาชีพต้องมีความพร้อมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการดำเนินกิจกรรมต่างๆของตนเอง ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายด้วยความเต็มใจในการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จด้านการบริหารการพยาบาลขององค์การพยาบาลตามมาตรฐานโรงพยาบาลและบริการสุขภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง

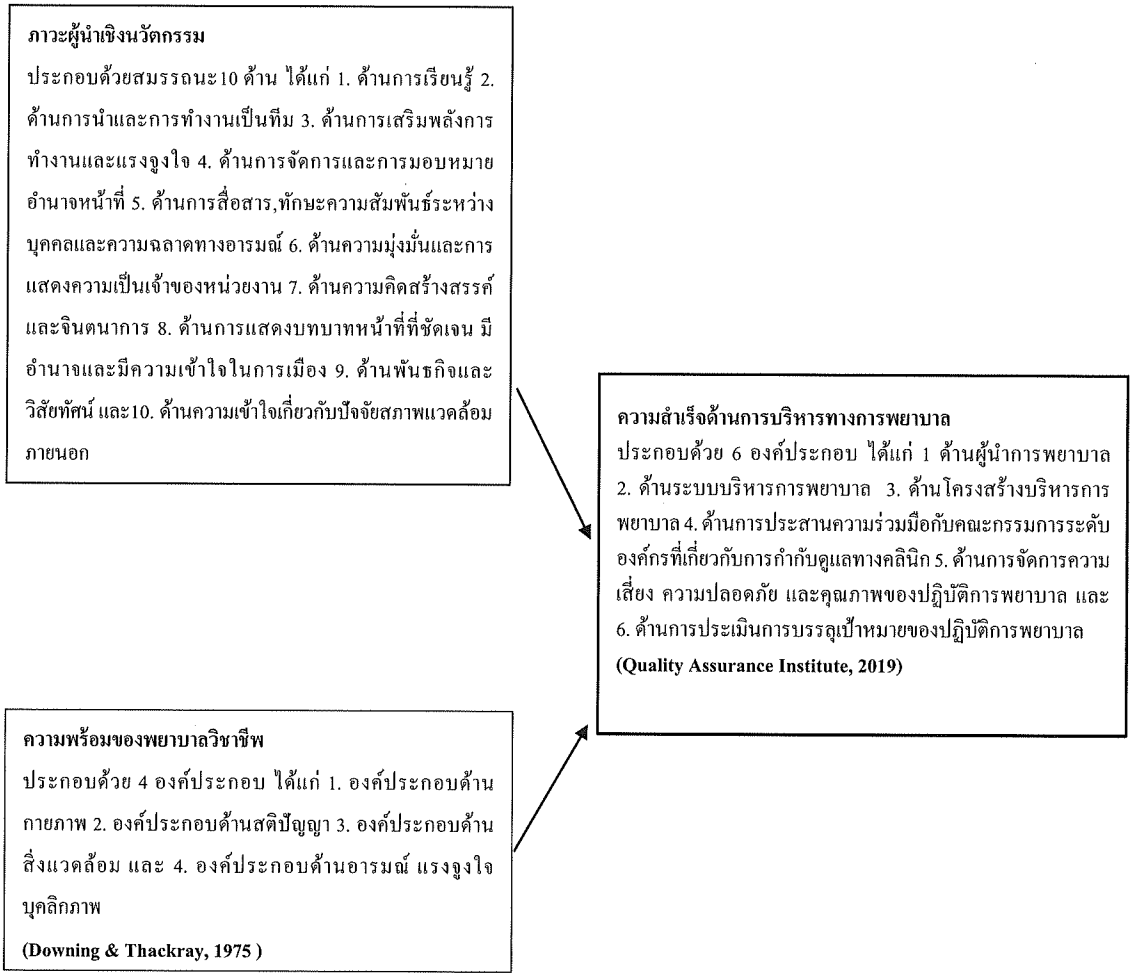
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของพยาบาลวิชาชีพ ระดับความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพ และระดับของความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง

สมมติฐานของการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง จะมีความสัมพันธ์กันในทางบวก

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพ กับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพในระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีประสบการณ์การทำงานอย่างน้อย 1 ปี สังกัดฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 ถึง มีนาคม พ.ศ. 2564

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ดังนี้ 1) สุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ในฝ่ายการพยาบาลทั้งหมด 14 หน่วยงาน 2) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลากชื่อแบบไม่ใส่คืน ของพยาบาลวิชาชีพในแต่ละหน่วยงานให้ได้จำนวนตามที่ต้องการซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ได้ในแต่ละหน่วยงาน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณ จำนวน 205 คน และเพื่อทดแทนข้อมูลที่อาจไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ รวมทั้งให้การ

วิเคราะห์ผลมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ10 ทำให้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นจำนวน 226 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมข้อความ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ระดับตำแหน่ง และ หน่วยงานที่ปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดของ กริดดอน และโรทเวล (Gliddon & Rothwell, 2018) ประกอบด้วยสมรรถนะ10 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการเรียนรู้ 2. ด้านการนำและการทำงานเป็นทีม 3. ด้านการเสริมพลังการทำงานและแรงจูงใจ 4. ด้านการจัดการและการมอบหมายอำนาจหน้าที่ 5. ด้านการสื่อสาร ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความฉลาดทางอารมณ์ 6. ด้านการมุ่งมั่นและการแสดงความเป็นเจ้าของหน่วยงาน 7. ด้านความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ 8. ด้านการแสดงบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน มีอำนาจและมีความเข้าใจในการเมือง 9. ด้านพันธกิจและวิสัยทัศน์ และ10. ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (5=เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4=เห็นด้วย 3=ไม่แน่ใจ 2=ไม่เห็นด้วย 1=ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) แปลผลคะแนนโดยแบ่งคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ ดังนี้ 4.50 – 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับสูงมาก 3.50 – 4.49 หมายถึงภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับสูง 2.50 – 3.49 หมายถึงภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับปานกลาง 1.50 – 2.49 หมายถึงภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับต่ำ 1.00 – 1.49 หมายถึงภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับต่ำที่สุด (Karnasut, 1999) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of concurrence) เท่ากับ 0.89 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.98

ส่วนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับระดับความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวคิดของดาวนิ่ง และเทคเครย์ (Downing & Thackray, 1975) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1. องค์ประกอบทางกายภาพ 2. องค์ประกอบความพร้อมด้านสติปัญญา 3. องค์ประกอบสิ่งแวดล้อม และ 4. องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจ และบุคลิกภาพ ข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (5=เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4=เห็นด้วย 3=ไม่แน่ใจ 2=ไม่เห็นด้วย 1=ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) แปลผลคะแนนโดยแบ่งคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ ดังนี้ 4.50 – 5.00 หมายถึง ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับสูงมาก 3.50 – 4.49 หมายถึงความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับสูง 2.50 – 3.49 หมายถึงความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง 1.50 – 2.49 หมายถึงความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับต่ำ 1.00 – 1.49 หมายถึงความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับต่ำที่สุด (Karnasut, 1999) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of concurrence) เท่ากับ 0.93 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.95

ส่วนที่ 4 ข้อคำถามเกี่ยวกับการวัดระดับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามมาตรฐานโรงพยาบาลและบริการสุขภาพขององค์การพยาบาล ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านผู้นำการพยาบาล 2) ด้านระบบบริหารการพยาบาล 3) ด้านโครงสร้างบริหารการพยาบาล 4) ด้านการประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการระดับองค์กรที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลทางคลินิก 5) ด้านการจัดการความเสี่ยง ความปลอดภัย และคุณภาพของปฏิบัติการพยาบาล สอดคล้องและสนับสนุนเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ขององค์กร และมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพ 6) ด้านการประเมินการบรรลุเป้าหมายของปฏิบัติการพยาบาล เป็นปัจเจกบุคคล แบบสอบถามเป็นคำถามเชิงบวกปลายปิด จำนวน 30 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (5=เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4=เห็นด้วย 3=ไม่แน่ใจ 2=ไม่เห็นด้วย 1=ไม่

เห็นด้วยอย่างยิ่ง) แปลผลคะแนนโดยแบ่งคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ ดังนี้ 4.50 – 5.00 หมายถึง ความสำเร็จอยู่ในระดับสูงมาก 3.50 – 4.49 หมายถึงความสำเร็จอยู่ในระดับสูง 2.50 – 3.49 หมายถึงความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง 1.50 – 2.49 หมายถึงความสำเร็จอยู่ในระดับต่ำ 1.00 – 1.49 หมายถึงความสำเร็จอยู่ในระดับต่ำที่สุด (Karnasut, 1999) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of concurrence) เท่ากับ 0.90 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.97

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบความตรง มีดัชนีความสอดคล้อง ค่า IOC (Index of concurrence) ภาพรวมเท่ากับ 0.92 และรายด้านเท่ากับ 0.89 0.93 และ 0.90 ตามลำดับ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทดลองใช้ (Try-out) กับพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 30 คน นำผลที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ 0.98 0.95 และ 0.97 ตามลำดับ

การเก็บรวมรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลหลังจากได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้วิจัยนำเอกสารรับรองและหนังสือขอเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวรถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง ที่เข้าร่วมวิจัยเพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูล พร้อมชี้แจงรายละเอียดในการทำวิจัย วัตถุประสงค์ ขอบเขตการศึกษา เครื่องมือในการเก็บรวบรวม ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพยาบาลวิชาชีพในระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีประสบการณ์การทำงานอย่างน้อย 1 ปี สังกัดฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงกับกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย การลงนามยินยอม การตอบแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ทั้งหมด 208 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของพยาบาลวิชาชีพ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง หน่วยงานที่ปฏิบัติงาน และ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของพยาบาลวิชาชีพ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) จำแนกโดยรวมและรายด้าน

3. วิเคราะห์ระดับความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) จำแนกโดยรวมและรายด้าน

4. วิเคราะห์ระดับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาลโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) จำแนกโดยรวมและรายด้าน

5. วิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพ กับระดับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาลโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยภาคเหนือตอนล่าง โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Product Moment Correlation)

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยครั้งนี้ ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยนเรศวร เลขที่ COA No. 017/2022 IRB No. P2-0179/2564 วันที่รับรอง 30 ธันวาคม 2564 หลังจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน โดยคำนึงถึงการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างได้รับการชี้แจงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ลงนามเป็นลายลักษณ์อักษรตามความสมัครใจที่ และสามารถยกเลิกการเข้าร่วมวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบใดๆ ข้อมูลที่ได้ถูกเก็บเป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยชื่อของกลุ่มตัวอย่างซึ่งจะใช้รหัสแทน แต่จะรายงานผลการวิจัยในภาพรวม แบบสอบถามถูกจัดเก็บไว้ที่ตู้เก็บเอกสาร โดยปิดล็อคและเก็บกุญแจไว้กับผู้วิจัยเพียงผู้เดียว และทำลายเอกสารข้อมูลทั้งหมดโดยการย่อยเอกสารหลังการวิจัยสิ้นสุด 1 ปี

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 94.7 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 97.1 พยาบาลวิชาชีพมีอายุเฉลี่ย 32.07 ปี ($\bar{X}$ = 32.07, S.D. = 6.93) อายุต่ำสุด 23 ปี และอายุสูงสุด 54 ปี ระยะเวลาการปฏิบัติงานเฉลี่ย 8.65 ปี ($\bar{X}$ = 8.65, S.D. = 6.15) โดยประสบการณ์ทำงานในโรงพยาบาลต่ำสุด 2 ปี และสูงสุด 26 ปี

2. ภาพรวมของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของพยาบาลวิชาชีพ ระดับความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพ และระดับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า อยู่ในระดับสูง แสดงผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของพยาบาลวิชาชีพ ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพ และความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาลโดยรวม (n= 208)

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล (ระดับ)
ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของพยาบาลวิชาชีพ	3.74	.51	สูง
ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพ	4.08	.47	สูง
ความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล	3.91	.57	สูง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยภาคเหนือตอนล่างมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (r = .651) เมื่อพิจารณารายด้านค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านพันธกิจและวิสัยทัศน์กับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง (r = .630) รองลงมาคือความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล (r = .621) และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านความมุ่งมั่นและการแสดงความเป็นเจ้าของหน่วยงานกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล (r = .618) ตามลำดับ แสดงผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล โดยรวมและรายด้าน (n= 208)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของพยาบาลวิชาชีพ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล	การแปลผล (ระดับ)
1. ด้านพันธกิจและวิสัยทัศน์	.630**	ปานกลาง
2. ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัย สภาพแวดล้อมภายนอก	.621**	ปานกลาง
3. ด้านความมุ่งมั่นและการแสดงความเป็นเจ้าของหน่วยงาน	.618**	ปานกลาง
4. ด้านการแสดงบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนมีอำนาจและมีความเข้าใจในการเมือง	.597**	ปานกลาง
5. ด้านความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ	.581**	ปานกลาง
6. ด้านการจัดการและการมอบหมายอำนาหน้าที่	.548**	ปานกลาง
7. ด้านการเสริมพลังการทำงานและแรงจูงใจ	.542**	ปานกลาง
8. ด้านการนำและการทำงานเป็นทีม	.488**	ปานกลาง
9. ด้านการสื่อสาร ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความฉลาดทางอารมณ์	.468**	ปานกลาง
10. ด้านการเรียนรู้	.426**	ปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวม	**.651****	**ปานกลาง**

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

4. ความสัมพันธ์ระหว่าง ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพกับความสำเร็จของการบริหารทางการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่างมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยค่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับสูง (r = .753) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพด้านสิ่งแวดล้อมกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาลมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง (r = .753) รองลงมาคือความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพด้านกายภาพ กับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล (r = .671) ความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพด้านอารมณ์ แรงจูงใจและบุคลิกภาพกับความสำเร็จของการบริหารทางการพยาบาล (r = .539) และความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพด้านสติปัญญากับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาลที่มีค่าคะแนนความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง (r = .536) ตามลำดับ แสดงผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล โดยรวมและรายด้าน (n= 208)

ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล	การแปลผล (ระดับ)
1. ด้านสิ่งแวดล้อม	.753**	สูง
2. ด้านกายภาพ	.671**	ปานกลาง
3. ด้านอารมณ์ แรงจูงใจและบุคลิกภาพ	.539**	ปานกลาง
4. ด้านสติปัญญา	.536**	ปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวม	**.753****	**สูง**

** $p < .01$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของพยาบาลวิชาชีพ ระดับความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพ และระดับของความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.74, S.D. = .51) ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้ว่าพยาบาลวิชาชีพมีพฤติกรรมการแสดงออกของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างเหมาะสม สามารถดำเนินงานตามเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนองค์กรให้ตอบสนองกับสถานการณ์สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันได้ องค์กรพยาบาลแห่งนี้สนับสนุนให้มีการจัดการความรู้วิจัยทางการพยาบาล และการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการปฏิบัติการพยาบาล ส่งเสริมวัฒนธรรมขององค์การด้านนวัตกรรมทางการแพทย์ (Medical Innovation) โดยกำหนดให้จำนวนวิจัยและนวัตกรรมเป็นผลลัพธ์ความสำเร็จขององค์กร (Annual Report of Nursing Department Naresuan University Hospital, 2021)

ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 4.08, S.D. = .47) การที่องค์การพยาบาลมีความพร้อมในระดับที่สูง เนื่องจาก องค์การพยาบาลแห่งนี้ ให้ความสำคัญกับกับความพร้อมของบุคลากร โดย มีการจัดบรรยากาศภายในหน่วยงาน เพื่อส่งเสริมความสำเร็จในการปฏิบัติงานและสนับสนับสนุนกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความพร้อมด้านสมรรถนะที่พึงมีของพยาบาลวิชาชีพรวมถึงมีงบประมาณในสนับสนุนบุคลากรในการพัฒนาตนเองของบุคลากรทุกระดับ ซึ่งความพร้อมจะต้องพร้อมทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสิ่งแวดล้อม บุคคลที่มีความพร้อมที่ดีและเหมาะสมจะสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้ดี ความพร้อมของแต่ละบุคคลเป็นรากฐานและแนวโน้มของบุคคลที่จะทำงานให้ประสบผลสำเร็จ องค์การพยาบาลมีภารกิจหลักในการส่งเสริมและสร้างความพร้อมให้กับพยาบาลวิชาชีพ ได้แก่ มีการตรวจสุขภาพร่างกายบุคลากรประจำปีเพื่อคัดกรองความเสี่ยงจากโรคเรื้อรังและโรคที่เกิดจากการทำงาน มีการจัดโครงการให้เกิดการพัฒนาในเชิงสร้างสรรค์ มีการสนับสนุนการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการแก้ไขปัญหาทางการพยาบาล มีการสนับสนับสนุนกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาด้านนวัตกรรม และ มีงบประมาณในสนับสนุนบุคลากรในการพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศ ครอบคลุมการสร้างความพร้อมของบุคลากรทางด้านความพร้อมทางกายภาพ

ด้านความพร้อมทางด้านสติปัญญา ด้านความพร้อมด้านอารมณ์ และ ด้านความพร้อมด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ความพร้อมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้คนทำงานได้ประสบผลสำเร็จ บุคคลที่เป็นผู้นำและผู้ตามนั้นต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมจึงจะดำเนินการบริหารจัดการองค์การไปสู่ความสำเร็จตามมาตรฐาน บุคลากรทุกคนต้องคอยพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้มีความพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากองค์การไม่สามารถขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ หากผู้นำและผู้ตามไม่มีความพร้อมในการบริหารองค์การ (Pormsri, 2018)

ความสำเร็จของการบริหารทางการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.91, S.D. = .57) ทั้งนี้เนื่องจากองค์การพยาบาลโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง ได้ใช้มาตรฐานโรงพยาบาลและบริการสุขภาพ (HA) ด้านการกำกับดูแลวิชาชีพด้านการพยาบาล ซึ่งเป็นกระบวนการประเมินคุณภาพระบบบริการของสถานพยาบาลในทุกด้าน โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานระดับชาติ ในการประมวลผลการปฏิบัติงานของสถานพยาบาล โดยมุ่งเน้นหาวิธีการที่จะปรับปรุงการให้บริการและการดูแลผู้ป่วยตลอดเวลา (Supachutikul, 2000) การนำแนวทางและนโยบายดังกล่าวมาใช้ส่งผลให้ระดับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล ของโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่างอยู่ในระดับสูง ทำให้องค์การแห่งนี้ได้ผ่านการรับรองกระบวนการคุณภาพและการขอต่ออายุการรับรองกระบวนการคุณภาพตามมาตรฐานโรงพยาบาลและบริการสุขภาพขั้น 3 (Re-accreditation Survey) (Annual Report of Nursing Department Naresuan University Hospital, 2021) สะท้อนถึงความสำเร็จของการบริหารทางการพยาบาล ที่มีมาตรฐานในการดูแลรักษาและการจัดระบบบริการสุขภาพ เพราะระบบบริหารการพยาบาลที่มีคุณภาพ จะเกิดขึ้นได้พยาบาลวิชาชีพต้องเป็นผู้จัดการด้านทรัพยากร เป็นผู้ตัดสินใจและชี้นำผู้อื่นในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อความสำเร็จในการบรรลุพันธกิจขององค์การในด้าน การพัฒนาคุณภาพการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสากลที่ยอมรับได้ และผ่านการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลสู่ความเป็นเลิศ (Jirathamkun, 2016)

2. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่างในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าการที่จะเกิดความสำเร็จของการบริหารทางการพยาบาลขึ้นได้นั้น ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ หากพยาบาลวิชาชีพมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระดับสูงจะยิ่งช่วยส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของการบริหารทางการพยาบาลได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้การที่ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของพยาบาลวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการบริหารทางการพยาบาลในระดับปานกลาง เนื่องมาจากพยาบาลวิชาชีพของฝ่ายการพยาบาล ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยภาคเหนือตอนล่างแห่งนี้ แสดงพฤติกรรมในองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมทั้ง 6 ด้านไม่ต่อเนื่อง (Annual Report of Nursing Department Naresuan University Hospital, 2021)ทั้งนี้เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านพันธกิจและวิสัยทัศน์กับความสำเร็จของการบริหารทางการพยาบาล มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง (r = .630) อธิบายได้ว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านพันธกิจและวิสัยทัศน์ เป็นด้านที่สำคัญที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของการบริหารทางการพยาบาล หากพยาบาลวิชาชีพมีสมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านพันธกิจและวิสัยทัศน์ จะทำให้เกิดการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และเป็นผู้นำที่มีกลยุทธ์ วิสัยทัศน์และสนับสนุนการคิดเชิงระบบ และ ผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ (Gliddon & Rothwell, 2018) จะส่งผลให้องค์การประสบความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยในปัจจุบันพบว่าพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่างแห่งนี้ ได้มีกลยุทธ์ในการ

บริหารจัดการระบบบริการพยาบาลสู่ความเป็นเลิศ ผู้บริหารมีกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ที่ชัดเจน (Annual Report of Nursing Department Naresuan University Hospital, 2021) ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาของ วณิชญา นาวะลัง (Nawalang, 2014) ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพทางนวัตกรรม ความเป็นมืออาชีพและความสำเร็จองค์กร กรณีศึกษา วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ในเขตภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพทางนวัตกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเป็นมืออาชีพและความสำเร็จขององค์กร กมล ค้าไกล (Kaglai, 2017) ศึกษา อิทธิพลของภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วม แรงจูงใจ และนวัตกรรมการศึกษาที่มีต่อความสำเร็จการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการมีส่วนร่วมและนวัตกรรมการศึกษาเป็นตัวแปรที่ส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดภูเก็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเสาวนีย์ วงษ์พัชรวรากูล (Wongpatcharawarakul, 2019) ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจุฬาภรณ์4 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพกับประสิทธิผล การปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจุฬาภรณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาลโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง

ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการบริหารทางการพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่าง ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า การที่จะเกิดความสำเร็จของการบริหารทางการพยาบาลขึ้นได้นั้น ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ หากพยาบาลวิชาชีพมีความพร้อมในระดับสูงจะยิ่งช่วยส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของการบริหารทางการพยาบาลได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้การที่ความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการบริหารทางการพยาบาลในระดับสูง เนื่องมาจาก พยาบาลวิชาชีพของฝ่ายการพยาบาล ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยภาคเหนือตอนล่างแห่งนี้ มีองค์ประกอบของความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพทั้ง 4 ด้านต่อเนื่อง ทั้งนี้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของวิชาชีพด้านสิ่งแวดล้อมกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง (r = .753) อธิบายได้ว่า ด้านความพร้อมด้านสิ่งแวดล้อม เป็นด้านที่สำคัญที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของการบริหารทางการพยาบาล หากพยาบาลวิชาชีพมีด้านความพร้อมด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจความพอเพียง มีโอกาสในทางสังคม และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น สิ่งแวดล้อมในที่ทำงาน เป็นต้น องค์ประกอบดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับความความก้าวหน้าส่งผลต่อความสำเร็จของแต่ละบุคคล ปัจจุบันพบว่าพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่างแห่งนี้ ได้มีการจัดบรรยากาศภายในหน่วยงานเพื่อส่งเสริมความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ร่วมกับองค์การพยาบาลมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับความรู้ในการสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาล มีการจัดการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมทางการพยาบาล และสนับสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาองค์กรสู่ความสำเร็จอย่างต่อเนื่องในทุกด้าน (Annual Report of Nursing Department Naresuan University Hospital, 2021) ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาของ พิสมัย เจริญลักษณ์ (Charoenlak, 2013) ศึกษา ความพร้อมของหัวหน้าศูนย์กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครปฐม ซึ่งการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าความพร้อมของหัวศูนย์กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครปฐม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกานติมา สุริย์จามร (Surijamorn, 2019) ศึกษา การศึกษาคุณสมบัติ

ผู้ประกอบการ ภาวะผู้นำ ความพร้อมการเป็นผู้ประกอบการ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการ กรณีศึกษาผู้ประกอบการธุรกิจวัสดุก่อสร้างแห่งหนึ่ง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความพร้อมการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารทางการพยาบาลควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมให้แก่พยาบาลวิชาชีพทุกระดับอย่างต่อเนื่อง ในด้านการเรียนรู้โดยการสนับสนุนวิเคราะห์ปัญหาและวางแผนแก้ไขอย่างเป็นระบบด้วยแนวคิดนวัตกรรม เพื่ออธิบายแก่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานให้เข้าใจถึงกระบวนการสร้างนวัตกรรมด้วยตนเองและมีที่ปรึกษาเรื่องการสร้างนวัตกรรมในหน่วยงาน และในด้านด้านพันธกิจและวิสัยทัศน์ควรสนับสนุนให้พยาบาลทุกระดับปฏิบัติตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงพยาบาล โดยเลือกใช้นวัตกรรมในการบริหารและการนิเทศภายในหน่วยงาน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพที่สูงขึ้น

1.2 ผู้บริหารการพยาบาลควรดำเนินการพัฒนาระบบที่เอื้อต่อความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพ สนับสนุนส่งเสริมการอบรมเพิ่มความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพโดยการสร้างบรรยากาศภายในหน่วยงาน ร่วมกับองค์กรพยาบาลมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความพร้อมโดยการจัดการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของพยาบาลวิชาชีพ และสนับสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาองค์กรสู่ความสำเร็จเพิ่มมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงทำนายของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของพยาบาลวิชาชีพกับความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาล เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เหมาะสมมากขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ความสำเร็จด้านการบริหารทางการพยาบาลระหว่างผู้บริหารทางการพยาบาลและพยาบาลระดับปฏิบัติการ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ที่เกี่ยวข้องที่ช่วยให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางการดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการและองค์การพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ภาคเหนือตอนล่างที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล รวมทั้งพยาบาลวิชาชีพทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

Annual Report of Nursing Department, Naresuan University Hospital. (2019). *Annual report of nursing department 2018-2019*. Phitsanulok: Faculty of Medicine, Naresuan University. [In Thai].

Annual Report of Nursing Department, Naresuan University Hospital. (2021). *Annual report of nursing department 2020-2021*. Phitsanulok: Faculty of Medicine, Naresuan University. [In Thai].

Chantangpon, K (2016). The *regional investment and economic center 4 officers readiness on the board of investment for asean economic community development.* Chonburi: Burapha University. [In Thai].

Charoenlak, P. (2013). *The administrator's readiness and the operating standard performance of the child development center in Nakhon Pathom Sub-district Administration Organization*. Bangkok: Silpakorn University. [In Thai].

Downing, J., & Thackray, D. (1975). *Reading readiness.* London: Hodder and Stoughton Educational.

Garrett, SL. (2014). *Pure heart thoughts: An approach to authentic leadership*. CreateSpace, Seattle, WA.

Gliddon, D., & Rothwell, W. (2018). *Innovation leadership*. New York: Routledge.

Jirathamkun, S. (2016). *Nursing management in the 4G era*. Bangkok: Bangkok Noi. [In Thai].

Khajhornnan, N. (2011). *Top management strategies for modern organizations*. Bangkok: Darn Sutha Press Company Limited. [In Thai].

Karnasut, P. (1999). *Statistics for behavioral science research* (7th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University. [In Thai].

Maesinthee, S. (2020). *The world changes, people adjust, get out of the trap and move towards sustainability*. Bangkok: Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. [In Thai].

Maroengsit, S., & Nopmanee, C. (2013). *The readiness for changing to the ASEAN economic community (AEC) of Faculty of science's students, Khon Kaen University.* Khon Kaen: Khon Kaen University. [In Thai].

Nawalang, W. (2014). *The relationship between innovation capability, professionalism and organizational success: a case study of small and medium-sized enterprises (SMEs) in the Northern Region of Thailand.* Chiang Mai: Chiang Mai Rajabhat University. [In Thai].

Oliver, D. (2015). *Mantra design: Innovate buy or die.* Xlibris, Bloomington: IN.

Pormsri, C. (2018). *Leadership for organization executives: Concepts, theories and case studies.* Bangkok: Phanyachon publisher. [In Thai].

Quality Assurance Institute. (2019). *Hospital and health service standards (Edit 4). Bangkok*: Quality Assurance Institute. [In Thai].

Supachutikul, A. (2000). *Quality development tools.* Bangkok: Institute for Development and Accreditation of Hospitals. [In Thai].

Surijamorn, K. (2019). *A study of entrepreneurship qualifications, leadership, availability, entrepreneurship and ability to use technology affecting success in entrepreneurship: A case study of a building material business.* Bangkok: Bangkok University. [In Thai].

Sriyanalak, N. (2002). *Nursing administration*. Nonthaburi: Council of Praboromarajchanok Institute. [In Thai].

Wongkiatkajorn, P. (2010). *Leaders of the new era of management*. Bangkok: Panyachon Distributor. [In Thai].

Wongpatcharawarakul, S. (2019). The relationship between leadership of professional nurses and their effectiveness in Chulabhorn hospital. *Suthiparithat*, 33(105), 76-89.

Yamane, T. (1973). *Statistics an introduction analysis* (2nd ed.). New York: Harper & Row.